

[Grethe Lyngs]

skal i Danmark bevare en fri forskning, som er fri for indskrænkning, for med indskrænkning i friheden indskrænkes også muligheden for fremskridt. CD vil med interesse afvente den planredegørelse, der kan forventes fra planlægningsrådet for forskningen om et års tid.

Dræbye (RV):

Undervisningsministeren tager i redegørelsen udgangspunkt i nogle vigtige forudsætninger, som jeg godt vil understrege indledningsvis. Vi forsker for lidt. Når vi sammenligner os med andre lande, er den danske forskningsindsats for lav. Derfor må vi styrke denne indsats i de kommende år. Ganske vist må vi da være tilfredse med, at ministeren kan konstatere, at der ikke spares på forskningsindsatsen, men i længden vil det ikke være tilstrækkeligt med en sådan konstatering. I længden er der brug for, at vi skal forske noget mere.

En anden vigtig forudsætning er, at grundforskningen fortsat skal styrkes. Som andre ordførere vil jeg slå fast, at grundforskningen også er den humanistiske forskning, og at den også må styrkes. Ministeren siger i forbindelse med grundforskningen, at forskningens frihed skal styrkes – og lægger i øvrigt samtidig op til en økonomisk prioritering af nogle vigtige områder. Det sidste skal jeg komme tilbage til.

I denne forbindelse vil jeg pege på et specielt træk ved hele det danske samfund. Vi har små byer, vi har små virksomheder, vi har en tradition for decentralisering, en tradition for folkelig styring, og det må også kunne gælde for forskningen. Vi skal ikke i forskningsindsatsen alene satse på de få højere læreanstalter og de få statslige forskningsinstitutioner, men også på en række selvejende institutioner m.m. På det tekniske område, som ministeren i øvrigt bruger som eksempel, gælder det f. eks. de teknologiske institutter, ATV-institutter m.m. På andre områder er der også selvejende institutioner, og på helt nye områder, som ministeren peger på, er nye selvejende institutioner på vej, skabt af en folkelig udvikling.

Vi opfatter det sådan, at det, at vi baserer vores forskningsindsats på en sådan mangfoldighed af steder, hvor forskning foregår, i

sidste ende vil være den største garanti for, at vi kan sikre forskningens frihed.

Med hensyn til den økonomiske indsats lægger ministeren op til en højere prioritering af nogle teknisk-biologiske emneområder, hvor udviklingen taler for, at vi skal være med – af hensyn til vores erhvervsmæssige udvikling, men vel også fordi udviklingen i det hele taget i andre lande vil forløbe, uanset om vi er med i den eller ej. Det skaber problemer og vilkår for os, som vi skal tage stilling til.

I redegørelsen nævnes områder som software på EDB-området, informatik, heriblandt også bredbåndsinvesteringerne, og bioteknikker af forskellig slags. Man kunne med lige så stor ret have nævnt områder som nye miljøteknologier, vedvarende energi og andre ting, som ikke er nævnt i redegørelsen. Vi er enige med ministeren i, at der er områder, der skal prioriteres her, fordi det er vigtigt for samfundets videre udvikling, at vi har en selvstændig dansk viden om de områders nærmere indretning og udvikling.

Det er overordentlig vigtigt, ja, det er helt nødvendigt, også at vurdere de menneskelige aspekter af en sådan udvikling. Det er ikke tilstrækkeligt, sådan som ministeren gør det, at sige, at der skal tages skyldigt hensyn til menneskelige forhold. Her skal der også forskes, forskes i, hvad der bliver de menneskelige konsekvenser af at arbejde i virksomheder med industrirobotter, eller i, hvad der bliver de menneskelige konsekvenser af at arbejde i et automatisk kontor – to af de eksempler, som ministeren nævner som en del af udviklingen. Der skal forskes i, hvad der bliver de kulturelle konsekvenser af hele informationsteknikkens udvikling, og hvad der er de samfundsmæssige konsekvenser af en hel del af denne udvikling, både inden for det informationstekniske, det biotekniske og det EDB-mæssige i det hele taget. Her kan der tales om en konkret samfundsmæssig relevans, idet der vil være tale om konkrete samfundsstrukturændringer, som vi er nødt til at forske i, som vi er nødt til at øge vores viden om. Jeg synes, ministeren slipper alt for let om ved at afvise samfundsrelevans som et ligegyldigt begreb. Konkret – netop i de eksempler på den tekniske udvikling, som ministeren trækker frem – er samfundsrelevans noget helt andet. Det er noget, vi er nødt til at tage med, hvis vi overhovedet skal